

Richard Wagner

DER RING DES NIBELUNGEN

Robert Hale Wotan **Marjana Lipovsek** Fricka **Robert Tear** Loge **Ekkehard Wlaschiha** Alberich
Helmut Pampuch Mime **Florian Cerny** Donner **Josef Hopferwieser** Froh **Nancy Gustafson** Freia
Hanna Schwarz Erda **Jan-Hendrik Rootering** Fasolt **Kurt Moll** Fafner, Hunding **Julie Kaufmann**
Waldvogel **Hildegard Behrens** Brünnhilde **Julia Varady** Sieglinde **René Kollo** Siegfried **Matti**
Salminen Hagen **Robert Schunk** Siegmund **Hans Günter Nöcker** Gunther **Lisbeth Balslev**
Gutrune

Waltraud Meier Waltraute **Marjana Lipovsek, Ingrid Karrasch, Penelope Thorn** Nornen

Julie Kaufmann, Angela Maria Blasi, Birgit Calm Rijndochters

Nancy Gustafson, Andrea Trauboth, Cornelia Wulkopf, Anne Pellekorne, Marianne Seibel,
Christel Borchers, Gudrun Wewezow, Birgit Calm Walküren

Chor und Orchester der Bayerischen Staatsoper o.l.v. Wolfgang Sawallisch

Opname: live van de Beierse Staatsopera, september 1989

EMI 7243 5 72731 2 1, 14 CD's, DDD

Tastbaar theater

In 1989 werd in de Bayerischen Staatsoper (München) de *Ring* opgevoerd in een regie van Nikolaus Lehnhoff, onder leiding van Wolfgang Sawallisch. Deze uitvoering werd door EMI als VHS-video/laserdisc productie op de markt gebracht. Omdat EMI dirigent Bernard Haitink in de studio had uitgenodigd voor een Ring-opname, werd de klankband van deze Sawallisch-Ring destijds niet afzonderlijk uitgebracht op CD. Vandaag is hij tegen een zeer voordelige prijs beschikbaar op 14 CD's.

De tastbare theatrale sfeer, met toneelgeluiden, is goed weergegeven in de opname. Sawallisch staat borg voor een eerdere traditionele, maar soepele aanpak. Hij houdt rekening met de zangers. Dit is in München beseft nodig omdat er met een open orkestbak gespeeld wordt. De dirigent moet bijgevolg het orkestrale geweld weten te doseren om de zangers niet te overspoelen. Dit probleem bestaat niet in Bayreuth (Böhm).

De contrasten in klanksterkte en tempo zijn bij Sawallisch niet zo extreem als bij Karajan, maar het orkest heeft toch voldoende reliëf en dramatische spanning. De klankbalans van de opname is niet perfect. Slechts één voorbeeld: de bastuba klinkt van uiterst links en is niet goed geïntegreerd in het orkest.

De zangersbezetting heeft in vergelijking met de Karajan-versie het grote voordeel dat een rol die in meerdere delen voorkomt door een zelfde zanger of zangeres vertolkt wordt (behalve Waltraute).

Hildegard Behrens is een zeer geloofwaardige Brünnhilde. Ze heeft niet de vocale middelen van een Nilsson, maar haar Brünnhilde overtuigt hier nog meer dan in de opname met Levine (DGG).

Robert Hale beschikt over de juiste donkere krachtige basbaritonstem om Wotan te zingen, maar hij mist glans en karakter in zijn vertolking.

Als vijftiger vertolkt **René Kollo** zijn Siegfriedpartij eerder moeizaam. Zijn interpretatie onder Janowski is beter. Wolfgang Windgassen (Solti en Böhm) en zijn legerdierische voorgangers zijn van een andere klasse.

De verdere bezetting heeft sterke troeven in **Robert Tear** (Loge), **Nancy Gustafson** (Freia), **Kurt Moll** (Fafner en Hunding), **Ekkehard Wlaschiha** (Alberich) en **Matti Salminen** (Hagen). **Waltraud Meier** is een gedroomde Waltraute in *Götterdämmerung*. **Robert Schunk** (Siegmund) en **Julia Varady** (Sieglinde) zijn verdienstelijk, maar niet uitstekend. **Hanna Schwarz** als Erda is een misbezetting.

Al bij al geeft de Ring van Sawallisch een goed beeld van een degelijke uitvoering van rond 1990 in een theater met een zeer rijke Wagnertraditie. De zangersbezetting vertoont de problemen die in deze generatie kenmerkend zijn. De video-versie heeft het voordeel van een nog grotere presentie van de zangers, maar in een betwistbare regie en met een slechtere klankkwaliteit.

Chris Van de Wauw